

Árpád sírjának környékén

A közelmúltban riport jelent meg lapunkban Pest—Buda—Óbuda történetéről, a városfejlesztés közelgő centenáriuma előkészítése-képpen. Az írás egy utalása említtette Árpád fejedelem Óbudán feltételezett sírját. Egy amatőr régészeti kutató (mellesleg múzeumi

dolgozó) rendkívül érdekes felismeréseit juttatta el hozzánk a fenti tárgykörben. Munkájára hivatalos régészkörök is felfigyeltek, tanulmányát megjelentetik. Az alábbiakban csak az Árpád sírjára vonatkozó néhány lényeges vonatkozást közöljük.

tott. (Az Óbudai Aranyhegyi út és az Aranyhegyi lejtő által bezárt sarok.)

**Óbuda?!
— Ó-Pest!**

„egyház ... mely fejérnek hívatik”

Egy bécsi ügyvéd-történetbúvár (J. G. v. Schwandtner) 1746—48 között adta ki az első magyar kútfőgyűjteményt. E kiadott művek között volt Anonymus Gestája is, melynek 52. fejezetében a következőket olvashatjuk: „... az Úr megtestesülésének 907. esztendejében Árpád vezér elköltözött ebből a világból. Tiszteséggel temették el őt egy kis folyónak a forrása felett, amely kömederben folyik alá Attila király városába. Egyszersmind ott a magyarok megterése után a Boldogságos Szűz Mária tiszteletére egyház épült, mely fejérnek hívatik.” (Pais D. fordítása)

Az előbbi idézet lassan átment a köztudatba, és kezdetét vette az azóta is eredménytelen Árpád-sír-

kutatás. Az Óbudai föld azonban makacsul hallgat, és senkinek nem hajlandó kiadni titkait.

Mi lehet ennek az oka? Ezt kutatom közel tíz éve, s alapkérdésem: az agyonkutatott Óbudán van-e még remény?

A választ dr. Berlász Jenő tanulmánya adta meg, amely ismertette Anton Felkisch 1778-ban készült térképét. (Bp. R. 1958.) E — cikkünkben mellékelt — korabeli rajz olyan adatokat közöl, amelyek ismerete nélkül a Fehéregyháza-kérdést aligha lehet megoldani.

Megjelöli a „Görce-hegyet”, a sok gondot okozó „Esztergomi nagy út” helyét és egy romot, melyet Fehéregyházaként (térképünk legfelső szövege: „Alba Ecclesia”) tüntet fel.

Forrás a déli lejtőn

Pontos mérésekkel megállapították, hogy e térkép tele van torzítással, s így nem mindenben azonosítható. Végül is a rajzot sikerült a térben elhelyeznem, és a romot a Péter-hegy tetején megtalálnom. E romterület azonban fekvése és méretei alapján Fehéregyházával nem azonosítható. Ebből a negatív eredményből arra kellett következtetnem, hogy Fehéregyháza 1778-ban már nem létezett, de emléke — ezen a környéken — ekkor még élt. A kutatás mégsem volt eredménytelen, mert a hegy déli lejtőjének vizsgálatakor egy nagyméretű forrás maradványait sikerült föllel-nem, amely nagy figyelmet érdemel.

Fejrésze körülbelül 5 méter magasan és 8 méter szélességben szép, fehér kváderkövekkel van kirakva. A forrás medrében, több sorban, ugyancsak mesterséges falazat található. E forrás egykor az úgynevezett „Esztergomi nagy úttal” (ma: Saroglya u.) párhuzamosan futó mederbe torkollott, melynek iránya: a ma még Attila városának tartott Aquincum. Ez az ok-

levéllel való hasonlatosság feltűnő. Előfordulhat, hogy ez a forrás fogja megoldani a fejedelmi sír évezredek titkát.

A korabeli oklevelek és a Felkisch-féle térkép segítségével sikerült egy területet meghatároznom, ahol Fehéregyháza állha-

Ha bárki feltenné a kérdést: elgondolásom tartalmaz-e valami többletet, vagy csak szaporítottam az eredménytelenül kutatók számát: megnyugtató választ adhatok. A Felkisch-féle térkép alapján meghatározott terület az utolsó pont Óbudán, amely a Fehéregyháza-kutatás szempontjából még érintetlen. Az általam meghatározott hely az utolsó lehetőség, ahol a kétszáz éves Óbuda-elméletet bizonyítani lehet.

Kutatásom során számos zavaró körülménnyel találkoztam. Ezek között a legzavaróbbnak az hatott, hogy az Óbudán feltárt régészeti anyag nem kapcsolódik a X—XII. század történetéhez. Éppen így sikerült viszont egy olyan adatra szert tennem, amely rövidesen fényt deríthet arra: miért volt eddig oly sikertelen a Fehéregyháza-kutatás a ma még Óbudának vélt területen.

Az idáig összegyűjtött adatok már arra mutatnak, hogy kedves Óbudai lakosaink nem is annyira Óbudán, mint inkább a néhai Ó-Pesten laknak.

Remélem, hogy hamarosan új eredményről is beszámolhatok ezzel kapcsolatban.

Vértessy György

Osztályozás		Tárgy		Hely		Idő		Személy		Helyszám	
902.6		1971									
Budapestre vonatkozó újságcikkek											
Szerző:		Cím:		Forrás:		(Hely)		(Idő)		(Köt. v. füz.) (Oldal)	
Vértessy György		Árpád sírjának környékén		Népművelés		1971. máj. 7.					